

Seçili Ülkeler Üzerine Haftalık Menşe Ülke Bilgisi (MÜB) Güncellemesi**24 – 30 Mayıs 2025****İçindekiler**

Demokratik Kongo Cumhuriyeti.....	2
Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar	2
Irak.....	3
Devlet Kurumları	3
Sivil Toplum Kuruluşları.....	3
Medya	3
İran	5
Sivil Toplum Kuruluşları.....	5
Medya	5
Araştırma Kurumları.....	6
Orta Afrika Cumhuriyeti	7
Medya	7
Somali	8
Medya	8
Sudan	10
Sivil Toplum Kuruluşları.....	10
Medya	10

Demokratik Kongo Cumhuriyeti

Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar

- **Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), *Güney Afrika Kurum Dışı Bölge Güncellemesi #16, 30 Mayıs 2025:***

<https://data.unhcr.org/en/documents/details/116643>

Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin doğusunda çatışmalar devam etmektedir. Özellikle de Kuzey Kivu'nun silahlı grupların kontrol yarışına girdiği Masisi, Rutshuru, Walikale ve Lubero bölgelerinde sıklıkla çatışma yaşanması, yeni ve ikincil yerinden edilmelere yol açmaktadır. Güney Kivu'nun dört bölgesinde, benzer şiddet olayları nedeniyle 20 – 27 Mayıs 2025 tarihleri arasında 39,000 kişinin yerinden edildiği bildirilmiştir. Ituri bölgesinde, devlet dışı silahlı gruplar ve hükümet kuvvetleri arasında yeniden baş gösteren çatışmalar, 14 – 19 Mayıs 2025 tarihleri arasında yaklaşık 9,000 kişiyi kaçmak zorunda bırakmıştır.

Burundi'de, yakın zamanda gerçekleştirilen bir sayım çalışması sonuçlarına göre Demokratik Kongo Cumhuriyeti'ne yeni gelişlerin sayısı yaklaşık 70,000'den 40,000'in biraz üzerinde olarak değiştirilmiştir. Bu değişiklik, neredeyse 24,000 kişinin Demokratik Kongo Cumhuriyeti'ne geri döndüğünü göz önünde bulundurmaktadır. 6,000'den fazla kişinin akıbetinin hala belirsiz olması dolayısıyla sayının, önümüzdeki haftalarda da değişmesi ihtimali bulunmaktadır. Yılın başlangıcından bu yana, Uganda'ya 65,000'in üzerinde Kongolu gelmiş, şu ana kadar bunların 57,600'ü kaydolmuştur. Sadece 19 – 25 Mayıs 2025 tarihleri arasında kaydedilen 738 yeni geliş, önceki haftaya kıyasla %20'lik bir artış teşkil etmektedir.

- **Birleşmiş Milletler İnsani Yardım Koordinasyon Ofisi (OCHA), *Günün önemli haberleri: İşgal Altındaki Filistin Toprakları, Yemen, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Sudan, 29 Mayıs 2025:***

<https://www.unocha.org/news/todays-top-news-occupied-palestinian-territory-yemen-democratic-republic-congo-sudan>

İnsani ortaklar, Ocak – Nisan 2025 aralığında, ülke çapında 67,000'den fazla toplumsal cinsiyete dayalı şiddet olayı bildirmiştir. Bu, geçtiğimiz yılın aynı dönemine kıyasla %38'lik bir artış teşkil etmektedir. Ülke çapında bildirilen vakaların %90'ından fazlası, çatışmalardan etkilenen ve müdahalenin, güvensizlik ve yardım kesintileri tarafından baltalandığı doğu bölgelerinde yaşanmıştır. Sadece Güney Kivu'nun Uvira bölgesinde, bölge yetkilileri Şubat – Nisan 2025 aralığında 100'den fazla cinsel şiddet vakası belgelemiş, Mayıs 2025'te de bu vakaların sayısının arttığı bildirilmiştir.

Irak

Devlet Kurumları

- **Alman Federal Göç ve Mülteciler Dairesi (BAMF), *İltica ve Göç Bilgi Merkezi Bilgilendirme Notları*, 26 May 2025:**

https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/EN/Behoerde/Informationszentrum/BriefingNotes/2025/briefingnotes-kw22-2025.pdf?__blob=publicationFile&v=3

Irak Göç ve Yerinden Edilme Bakanlığı sözcüsüne göre 600'den fazla kişiyi barındıran toplam 127 Yezidi aile, 18 Mayıs 2025 tarihinde Duhok vilayetindeki kamplardan Sincar ilçesine (Ninova vilayeti) geri dönmüştür. Bakanlığa göre aile başına 3000 ABD Doları maddi yardım sağlanmasının yanı sıra temel ev eşyaları temin edilmiştir. Bakanlığın, yaz tatilinin başlamasıyla dönen aile sayısında artış yaşanmasını beklediği söylenmektedir. Göç, yerinden edilme ve kriz müdahale Duhok dairesi başkanı, 20 Mayıs 2025 tarihinde, 370 ailenin Ninova'daki menşe bölgelerine geri döndüğünü doğrulamıştır. Uluslararası Göç Örgütü (IOM) destekli bir gönüllü geri dönüş programı kapsamındaki son grup olarak, Duhok'ta kaldıkları yerlerden geçtiğimiz iki gün içerisinde ayrılarak Sincar'daki kasabalarına ve köylerine geri döndükleri bildirilmiştir. Neredeyse 200,000 Yezidi, Duhok'taki yerinden edilmiş kişi kamplarında ya da bu kampların çevresinde yaşamaya devam etmektedir.

Sivil Toplum Kuruluşları

- **Irak'ta Barışı Sağlama Merkezi (EPIC), *Irak Güvenlik ve İnsani İzleme (ISHM): 22 – 29 Mayıs 2025*, 29 Mayıs 2025:**

<https://enablingpeace.org/ishm496/#Headline2>

Parlamento üyesi Mustafa Sanad'ın sosyal medyada paylaştığı bir gönderide belirttiği üzere 25 Mayıs 2025 sabah saatlerinde, kimliği bilinmeyen silahlı saldırganlar, Sanad'ın Basra ofisine, hareket halindeki araçlardan ateş açmıştır. Koordinasyon Çerçevesi ile bağlantılı olan Sanad, bunun, bu yıl içerisinde Basra ofisine düzenlenen ikinci saldırı olduğunu belirtmiştir.

27 Mayıs 2025 tarihinde, Irak'ın Milli Güvenlik Kuruluşu, Basra'da silah ticaretini hedef alan bir operasyon sırasında bir personelinin öldüğünü ve yedisinin yaralandığını belirtmiştir. Güvenlik personelinin, tutuklanan bir şüphelinin itirafı doğrultusunda 90'dan fazla el bombasının bulunduğu düşünülen bir zulaya düzenlediği baskın sırasında yaşanan bir patlama, can kaybına ve yaralanmalara yol açmıştır.

Medya

- **Shafaq News, *Irak'ın Diyala vilayetinde IŞİD sığınağına baskın*, 28 Mayıs 2025:**

<https://www.shafaq.com/en/Security/ISIS-hideout-busted-in-Iraq-s-Diyala>

Bir güvenlik kaynağı, Irak istihbarat birimlerinin, Diyala'nın güneyindeki bir Irak-Şam İslam Devleti (İŞİD) sığınağına baskın düzenlediğini doğrulamıştır. Diyala Operasyonlar Komutanlığı bünyesindeki İstihbarat Dairesi liderliğinde gerçekleşen operasyonda, Bahraz bölgesinde “düzenli saha gözlemleri” sonucu tespit edilen bir konum hedef alınmıştır. Kaynak, “Sığınak, planlanan operasyonlar için silah ve materyal depolamak için kullanılıyordu,” açıklamasında bulunmuştur. Herhangi bir gözaltı ya da can kaybı bildirilmemiştir. Artık Irak'ta, IŞİD kontrolü altında toprak parçası bulunmasa da örgütün kalıntıları Diyala'da faaliyet göstermeye devam etmekte, kırsal kesimlerden ve yerel yönetimin zayıflığından faydalanmaktadır.

- **Shafaq News, Irak, IŞİD'in Suriye'ye götürdüğü Yezidi kadınları bulma girişimlerini yoğunlaştırıyor, 27 Mayıs 2025:**

<https://www.shafaq.com/en/Iraq/Iraq-pushes-to-locate-Yazidi-women-taken-to-Syria-by-ISIS>

27 Mayıs 2025 tarihinde, Irak Dışişleri Bakanlığı Fuad Hussein, 2014 yılında Irak-Şam İslam Devleti (İŞİD) tarafından kaçırılan Yezidi kadınların çoğunun Suriye'ye götürüldüğünü belirtmiştir. Bağdat ve Erbil, hala kayıp olan kadınları bulma ve kurtarma girişimlerini yoğunlaştırmaktadır. Bağdat'ta kayıp kişilerle ilgili düzenlenen bölgesel uzman toplantısının ardından konuşan Hussein, özellikle Suriye'deki son gelişmeler ışığında aramalara yardımcı olabilecek istihbarat bilgilerinin paylaşıldığını ve hem federal hem de Kürt yetkililerin bu konuda iş birliği yaptığını belirtmiştir. Irak Başbakanı İnsan Hakları Danışmanı Zidan Khalaf, milli güvenlik, istihbarat ve Yezidi Mağdurlar Dairesi ile hayatta kalanları bulmak ve aileleriyle yeniden bir araya getirmek için devam eden iş birliğini vurgulamıştır. Güvenilir bilgi karşılığında para ödüllерinin teklif edildiğini, mağdurların ve ailelerinin desteklenmesi için Yezidi Mağdurlar Kanunu'nun uygulanmasına yönelik girişimlerin devam ettiğini de eklemiştir.

İran

Sivil Toplum Kuruluşları

- **Hengaw İnsan Hakları Örgütü, Ölümün ötesinde zulüm: İran İslam Cumhuriyeti, yas tutan Bahaileri taciz etmeye devam ediyor, 24 Mayıs 2025:**

<https://hengaw.net/en/news/2025/05/article-99>

İran'da Bahai topluluğu, ölüm sonrası hakların reddi dahil olmak üzere kurumsallaşmış ayrımcılığa maruz bırakılmaya devam etmektedir. Refsencan'da ailelerin, yeterli hizmetin sağlanmadığı defin izinlerini alabilmek için yüksek meblağlar ödemek zorunda kaldığı bildirilmiştir. Sadece Bahailere ait mezarlık etrafına tel çekilmesi gibi fiziksel engellerin belgelenmesi de erişimi kısıtlamaya yönelik bilinçli bir girişim olduğunu ortaya koymaktadır. Ek olarak, Bahai topluluğunun morg hizmetlerinden faydalanması engellenmiştir. Bu engel, defin hazırlıklarının kamusal alanlarda gerçekleştirilmesine neden olmuştur. Bu durum, başta Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 18. Maddesi olmak üzere uluslararası insan hakları standartlarının ihlalini teşkil etmektedir. Kirman'daki Golestan-e Javid mezarlığının 2018 yılında kapatılmasından bu yana Refsencan'daki mezarlık, bölgedeki Bahailerin defin işlemlerini gerçekleştirebildiği tek alandır. Yerel dini makamların Bahaileri "kirli" olarak tanımlayan beyanları da ayrımcı uygulamaları daha da meşrulaştırmış, ölüm halinde dahi sistematik ötekileştirmeyi güçlendirmiştir.

Medya

- **France 24, İran, İsrail için casusluk yapmakla suçlanan adamı astı, aktivistler "adaletsiz" duruşmayı kınadı, 28 Mayıs 2025:**

<https://www.france24.com/en/live-news/20250528-iran-hangs-man-convicted-of-israel-spying-activists-slam-unfair-trial>

41 yaşındaki İran vatandaşı Pedram Madani, Evin Cezaevi'nden sevk edildiği Kerec'teki Ghezelhesar Cezaevi'nde, 27 Mayıs 2025 tarihinde idam edilmiştir. Madani, 2019 yılında tutuklanmış ve İsrail adına casusluk yapmaktan hüküm giymiştir. Bu idam, son iki ay içerisinde benzer bir hüküm doğrultusunda infaz edilen ikinci idamdır. İran çapında idamlarda ciddi bir artış yaşanırken aktivistler, idam cezasının korku yayma ve muhalefeti bastırma aracı olarak kullanıldığında ısrar etmektedir. İran yargısına göre Madani, gizli bilgi aktarmakta, yurt dışında Mossad ajanlarıyla buluşmakla, Euro ve bitcoin olarak yasa dışı ödeme almakla suçlanmıştır. Ancak, İran İnsan Hakları Örgütü (IHR) dahil olmak üzere hak grupları, baştan sona kusurlu olduğunu belirterek Madani'nin duruşmasını kınamıştır. Madani'nin kendi seçimi olan bir avukata erişmesi engellemiş ve davanın, şeffaflıktan uzak olduğu ve güvenlik kuruluşları tarafından yönlendirildiği ifade edilmiştir. Nobel ödüllü Nergis Muhammedi'nin de aralarında yer aldığı aktivistler, Madani'nin itirafının baskı altında zorla alındığını ve idam cezasının dayanağı olarak bu itirafın kullanıldığını iddia etmiştir.

- **IranWire, İdam Cezasına Karşı Grevler İran Çapında 45 Cezaevine Yayıldı, 27 Mayıs 2025:**

<https://iranwire.com/en/prisoners/141536-anti-execution-strikes-spread-to-45-prisons-across-iran/>

"İdama Hayır Salısı" adlı protesto hareketi, Kerec'teki Fardis Cezaevi dahil olmak üzere İran çapında 45 cezaevine yayılmıştır. Şubat 2024'te başlayan protesto hareketi kapsamında, ülke çapında idam cezalarına karşı çıkan mahkumlar her hafta açlık grevi düzenlemektedir. 70. haftasına girmiş olan protesto hareketi, bir ayda yaklaşık 170 mahkumun idam edildiği (her dokuz saatte bir yaklaşık iki mahkum anlamına gelmektedir) yüksek idam oranını gözler önüne sermektedir. Protesto hareketinin

arkasındaki isimler, idam edilenlerin %19'unun etnik Beluc olduğunu belirtmekte ve idamların, ceza adaleti sağlamaktan ziyade siyasi güdümlü olduğunu ileri sürmektedir. Evin Cezaevi'ndeki kadın mahkumlar da her Salı günü, idam karşıtı sloganlar atarak protestolara katılmaktadır. Protesto hareketi, uluslararası kuruluşları, İran hükümetinin insan hakları ihlallerini kınamaya çağırmaktadır.

- **IranWire, İran'da, Din Değiştirerek Hristiyan Olan İki Kişi 24 Yıl Hapis Cezasına Çarptırıldı, 26 Mayıs 2025:**

<https://iranwire.com/en/religious-minorities/141495-two-christian-converts-in-iran-sentenced-to-24-years-in-prison/>

Din değiştirerek Hristiyan olan Mehdi Rahimi ve Kia Nourinia, Tebriz Devrim Mahkemesi Üçüncü Dairesi tarafından gıyaplarında toplam 24 yıl hapis cezasına çarptırılmıştır. İki mahkum da "sapkın Hristiyan Siyonist inançları teşvik etmekten" 10, Hristiyanlıkla ilgili metinler bulundurmaları nedeniyle "yasaklı mal kaçakçılığından" iki yıl olmak üzere toplam 12 yıl hapis cezasına çarptırılmıştır. Hapis cezasına ek olarak, iki adam da kişi başı 12,000 Doların üstünde para cezasına çarptırılmış, vatandaşlık haklarından 15 yıl mahrum bırakılmış ve el konulan materyallerin ederinin on katı tutarda para cezası ödemelerine karar verilmiştir. Duruşma, sanıkların katılımı olmadan ya da kendilerine savunma şansı tanınmadan gerçekleştirilmiştir. Bir önceki yılın Kasım ayında, istihbarat ajanları evlerini basmış, Hristiyanlıkla ilgili binlerce kitaba ve dijital aygıtlarına el koymuşlardır. Bu eylemler, din özgürlüğü ve adil yargı haklarının ihlali oldukları gerekçesiyle geniş çaplı olarak kınanmıştır.

- **İnsan Hakları Aktivistleri Haber Ajansı (HRANA), Yezd'de Altı Bahainin Evine Baskın Düzenlendi, 26 Mayıs 2025:**

<https://www.en-hrana.org/homes-of-six-bahai-citizens-raided-in-yazd/>

İran İnsan Hakları Aktivistleri'nin haber ajansı HRANA'ya göre İstihbarat Bakanlığı Yezd dairesinden görevliler, 26 Mayıs 2025 Perşembe akşamı koordineli ev baskınları düzenlemiştir. Güvenlik güçleri, Ramin Jiveh, Jamal Ghadirzadeh ve Ghodrat Mirzaei'nin evinde arama gerçekleştirmiş, sonrasında Manouchehr Sobhani, Farrokh Shadpour ve Taraz Amiri'nin konutlarını hedef almıştır. Baskınlar sırasında, istihbarat görevlileri Bahai inancına ait dini kitaplar, cep telefonları ve dizüstü bilgisayarlar gibi kişisel eşyalara el koymuştur. Bahai inancı ve inancıyla ilişkili faaliyetler nedeniyle Jamal Ghadirzadeh'in hakkında yasal işlem başlatılmıştır.

Araştırma Kurumları

- **Savaş Çalışmaları Enstitüsü (ISW), İran Güncellemesi, 27 Mayıs 2025, 27 Mayıs 2025:**

<https://www.understandingwar.org/backgrounder/iran-update-may-27-2025>

27 Mayıs 2025 tarihinde, Şiraz Ceza Mahkemesi başkanı Ehsan Bagheri, İran'ın Fars eyaletinde, kimliği bilinmeyen iki kişi tarafından vurularak öldürülmüştür. İran medyası, faillerin neden Bagheri'yi hedef aldığını açıklamamış ya da Bagheri'nin yargı sistemi içerisindeki rolüne dair detay paylaşmamıştır. Olay, 22 Mayıs 2025 tarihinde, Sistan ve Belucistan eyaletinde, rejimle bağlantılı Şii bir imamın kaçırılmasının ve 18 Ocak 2025 tarihinde, Tahran'da, iki üst düzey Yüksek Mahkeme hakiminin bir yargı çalışanı tarafından öldürülmesinin ardından yaşanmıştır. Ülkenin farklı bölgelerinde gerçekleşmiş olsalar da olayların tamamında İran yargısı mensupları hedef alınmıştır. Olayların bağlantılı olup olmadığı hala bilinmemektedir. Buna rağmen, İran makamlarının Bagheri'nin suikasta uğramasını münferit bir vakadan ziyade yabancı istihbarat operasyonlarıyla bağlantılı, daha geniş bir tehdidin parçası olarak görme olasılığı bulunmaktadır.

Orta Afrika Cumhuriyeti

Medya

Darfur 24, Orta Afrika Cumhuriyeti'nde 12 Sudanlı öldü ve yaralandı, 26 Mayıs 2025:

<https://www.darfur24.com/en/2025/05/26/12-sudanese-killed-injured-in-central-african-republic/>

Görgü tanıklarının 26 Mayıs 2025 tarihinde bildirdiği üzere Orta Afrika Cumhuriyeti'nin Angleise bölgesinde düzenlenen silahlı saldırıda beş Sudanlı çoban ve madenci ölmüş ve beşi de yaralanmıştır. Görgü tanıkları, Darfur 24'e olayın, Orta Afrika Cumhuriyeti'nin Qalla aşiretinin bir üyesinin öldürülmesinin ardından Sudan sınırındaki Birao şehrinin Angleze bölgesinde yaşandığını söylemiştir.

Tanıklar, Qalla aşireti üyelerinin, faillerin izini bulduğunu belirtmiştir. Qalla aşireti üyeleri, söz konusu cinayetle suçladıkları Sudanlı çobanlara saldırmıştır. Görgü tanıkları, saldırıda dört çobanın öldüğünü ve beş çobanın yaralandığı, ayrıca üç Orta Afrikalı ölürken beşinin de yaralandığını açıklamıştır.

Sudan'ın Umm Dafuq bölgesinin bir sakini, Darfur 24'e, iki tarafta gerginliklerin bir sonraki gün, Qalla aşireti üyelerinin üçüncü bir çobana ek olarak Andha kasabasındaki bir altın madeninden dönmekte olan iki Sudanlı madenciyi öldürmesi sonucu tırmandığını belirtmiştir. Umm Dafuq'taki bir Darfur 24 muhabiri, yaralıların üçünün Orta Afrika Cumhuriyeti'nden Sudan'daki Umm Dafuq Hastanesi'ne sevk edildiğini bildirmiştir.

Somali

Medya

- **Hiraan Online, Somali kuvvetleri, Hiiraan bölgesindeki ortak operasyonda Eş-Şebab komutanını öldürdü, 29 Mayıs 2025:**

<https://www.hiiraan.com/news4/2025/May/201674/somali-forces-kill-al-shabaab-commander-in-joint-offensive-in-hiiraan-region.aspx>

26 Mayıs 2025 tarihinde, Somali Silahlı Kuvvetleri (SNA) birliklerinin yerel Ma'awisley milislerinin desteğiyle, Hiiraan bölgesinin Buula Burte ilçesinin Aboorey konumundaki Eş-Şebab mevzilerine koordineli bir operasyon düzenlemiştir. Operasyonda, önde gelen bir Eş-Şebab komutanı olan Abu Hanifa ile birlikte birden fazla milisin öldürüldüğü bildirilmiştir. Öldürülen milislerin sayısı doğrulanmamıştır. Ortak kuvvetler, Aboorey yakınına konuşlanmıştır ve stratejik önem taşıyan bölgeyi tamamen geri almak için gerçekleştirecekleri bir sonraki operasyona hazırlanmaktadır. Operasyon, Somali birliklerinin yakın zamanda operasyonlarını yoğunlaştırdığı Hiiraan-Galgaduud sınırındaki Eş-Şebab sığınaklarını hedef alan hareketin bir parçası olarak düzenlenmiştir. Bu operasyon, SNA ve müttefiki milislerin, Eş-Şebab'ın merkez Somali'deki kırsal üsleri üzerindeki hakimiyetini kırmaya yönelik devam eden girişimlerini yansıtmaktadır. 26 Mayıs 2025 tarihinde edinilen başarı, örgütün bölgedeki nüfuzunu zayıflatmaya yönelik önemli bir adım olmuştur.

- **Bahreyn Haber Ajansı, Somali kuvvetleri, Hiran bölgesindeki operasyonda 10 Khawarij savaşçısını etkisiz hale getirdi, 29 Mayıs 2025:**

<https://www.bna.bh/en/news?cms=q8FmFJgiscL2fwlzON1%2BDjqpTzymzMRITsDfsRsAqU0%3D>

Somali Silahlı Kuvvetleri, Hirşabel eyaletinin Hiran bölgesindeki Halgan kasabasına yaklaşık 8 kilometre mesafedeki El Dheere bölgesinde bulunan Khawarij (Eş-Şebab) teröristlerini hedef alan özel bir güvenlik operasyonu gerçekleştirmiştir. Somali Ulusal Haber Ajansı'na (SONNA) göre operasyonda, terör örgütünün en az 10 üyesi öldürülmüş ve planlama ve konuşlanma için kullandıkları alanlar ve tahkimat araçları yok edilmiştir. Ordu, bu operasyonun birliklerinin yüksek hazırlık düzeyinin yanı sıra vatandaşların, bölgelerinin güvenliğini ve istikrarını korumaya yönelik desteğini ve katılımını yansıttığını doğrulamıştır.

- **Hiraan Online, Somali Silahlı Kuvvetleri ve Ma'awisley milisleri, Aden Yabaal'ı Eş-Şebab'tan geri almak için büyük bir operasyona hazırlanıyor, 27 Mayıs 2025:**

<https://www.hiiraan.com/news4/2025/May/201647/somali-national-army-and-ma-awisley-militias-prepare-major-offensive-to-retake-aden-yabaal-from-al-shabaab.aspx>

M'awisley milisleriyle ortaklık içerisindeki Somali Silahlı Kuvvetleri (SNA), Orta Şabel bölgesindeki kilit bir Eş-Şebab üssü olan Aden Yabaal'ı geri almak için büyük bir operasyon hazırlanmaktadır. İstihbarat şefi Sahal Abdullahi Omar'ın liderlik edeceği operasyon, örgütün faaliyetlerini kesintiye uğratmayı ve merkez Somali'de saldırılar için stratejik bir başlangıç noktası görevi gören Aden Yabaal'ı geri almayı amaçlamaktadır. İlçe çevresindeki ordu faaliyetlerinin artması, saldırının yakın olduğuna işaret etmektedir. Aden Yabaal'ın kontrolünün yeniden orduya geçmesi, Eş-Şebab'ın bölgedeki varlığını ciddi düzeyde zayıflatacak ve hükümet yanlısı kuvvetlere moral verecektir. Bu operasyon, örgütü Galmudug, Hirşabel ve Güneybatı eyaletlerinde hedef alan geniş çaplı bir hareketin bir parçasıdır.

- **Shabelle, çatışmalar devam ederken Orta Somali'de Mayın Patlaması Bir Kişiyi Öldürdü, İki Kişiyi Yaraladı, 26 Mayıs 2025:**

<https://shabellemedia.com/landmine-blast-kills-one-injures-two-in-central-somalia-amid-ongoing-clashes/>

Yerel kaynakların doğruladığı üzere, Orta Şabel bölgesinde bir kasaba olan Hawaadley’de, Ma’awisley adıyla bilinen milisin üyelerini taşıyan araç bir mayın saldırısıyla hedef alınmış, bir milis savaşçısı ölürken iki savaşçı yaralanmıştır. Bir önceki gece yaşanan patlama, Ma’awisley milis kuvvetleri ve bölgedeki Eş-Şebab militanları arasında yoğun çatışmaların yaşandığı bir dönemde meydana gelmiştir. Saldırının sorumluluğunu üstlenen olmamıştır.

Son günlerde, yerel kuvvetler Orta Şabel çapında birden fazla kilit kasabanın kontrolünü ele almıştır. Kuvvetler, başkent Mogadişu’nun yaklaşık 220 kilometre kuzeyindeki Aadan Yabaal ilçesine ilerlemektedir. Eş-Şebab, hükümet kuvvetleriyle yoğun çatışmaların ardından yakın zamanda Aadan Yabaal’ı ele geçirmiştir. Ma’awisley milisi, stratejik ilçeyi geri almak ve bölgede bir kez daha hükümetin kontrolünü sağlamak için operasyonlar düzenlemektedir.

Sudan

Sivil Toplum Kuruluşları

- **Sınır Tanımayan Doktorlar (MSF), Sudan’da cinsel şiddet: “Yolun ortasında, herkesin gözü önünde bizi dövdüler ve tecavüz ettiler”, 28 Mayıs 2025:**

<https://www.msf.org/sexual-violence-sudan-%E2%80%9Cthey-beat-us-and-they-raped-us-right-there-road-public%E2%80%9D>

Ocak 2024 – Mart 2025 aralığında, Sınır Tanımayan Doktorlar (MSF), Güney Darfur’da 659 cinsel şiddet mağduruna hizmet sağlamıştır. Bu sayı, son derece endişe verici bir istismar örüntüsünü gözler önüne sermektedir. %94’ünü kadınların ve kız çocuklarının oluşturduğu tedavi edilenlerin %86’sı tecavüze uğradığını bildirmiştir. Tecavüze uğrayanların yarısından fazlası (%56), ordu ya da silahlı grup mensupları dahil olmak üzere sivil olmayan kişilerin saldırısına uğramış ve %55’i, saldırılar sırasında fiziksel şiddete de maruz bırakılmıştır. Mağdurların büyük bir kısmı (%34), tarım arazilerinde çalıştıkları ya da arazilere gitmekte oldukları sırada saldırıya uğramıştır. Mağdurların %31’inin 18 yaşın altında olması, %7’sinin 10 yaşın altında olması ve %2.6’sının 5 yaşın altında olması endişe vericidir. Halihazırda sarsıcı olan bu sayıların, bölgede cinsel şiddetin kaçınılmaz olarak görülecek bir yaygınlığa ulaşması dolayısıyla durumun esas boyutunu yansıtmadığı düşünülmektedir.

- **Sudan İnsan Hakları Merkezi (Ayin Ağı ve Sudan Şeffaflık ve Politika Gözlemcisi ile iş birliğiyle), Güvenlik, siyaset, insani yardım, ekonomi gelişmeleri ve insan hakları üzerine rapor, 26 Mayıs 2025:**

https://sudantransparency.org/wp-content/uploads/2025/05/SCM_20_FINAL.pdf

Sudan İnsan Hakları Merkezi’nin yakın tarihli bir raporuna göre Mayıs 2025’te Sudan, insansız hava aracı saldırılarında ve askeri çatışmalarda ciddi bir artışa tanıklık etmiş, kilit bölgelerde istikrar büyük darbe almıştır. Hızlı Destek Güçleri (RSF), Coral Marina Hotel dahil olmak üzere Port Sudan’daki stratejik konumlara insansız hava aracı saldırıları düzenlemiş, şehrin bir insani yardım merkezi olarak kullanılabilirliğine dair endişelere yol açmıştır. El Faşir, Kassala ve Omdurman’dakilerle birlikte bu saldırılar, yardım teminini kesintiye uğratmış ve daha önce güvenli olarak kabul edilen bölgelerde güvensizliği artırmıştır.

Eş zamanlı olarak, Sudan Silahlı Kuvvetleri (SAF) operasyonlarını yoğunlaştırmış, Hartum ve Beyaz Nil eyaletlerini geri alarak çatışmaları Darfur ve Kordofan bölgelerine itmiştir. Al Nuhud ve Al Khuwayyi’deki çatışmalar, toplu yerinden edilmelere yol açmış ve bu bölgelerin, ikmal yollarının kontrolünde taşıdığı stratejik önemin altını çizmiştir. SAF’ın Al Khuwayyi geri alması ve RSF’nin geri çekilmesi, dinamiklerde bir değişime işaret ediyor olsa da SAF’ın Batı Kordofan’daki konumları hala kuşatma altındadır. Çatışmalar, aşiret ayrılıklarını da derinleştirmiş, birden fazla aşiret ya SAF’ın ya da RSF’nin tarafına geçmiştir. Aşiret liderlerinin dahiliyeti ve Hamar aşireti gibi belirli grupları hedef alan söylemler, topluluklar arası şiddeti yoğunlaştırma ve gelecekteki barış girişimlerini karmaşılaştırma riski taşımaktadır. Çatışmanın her iki tarafı da elindeki topraklar üzerindeki kontrolünü güçlendirirken Sudan, bölünmenin artması ve insani krizin daha da kötüleşmesi riskiyle karşı karşıyadır.

Medya

- **Anadolu Ajansı (AA), Hızlı Destek Güçleri’nin, Sudan’ın Kuzey Kordofan bölgesindeki hastaneye düzenlediği insansız hava aracı saldırısında 6 kişi öldü: Hak grubu, 30 Mayıs 2025:**

<https://www.aa.com.tr/en/middle-east/6-killed-in-rapid-support-forces-drone-strike-on-hospital-in-sudans-north-kordofan-rights-group/3584532>

Acil Durum Avukatları Komitesi'ne göre paramiliter Hızlı Destek Güçleri'nin (RSF), Kuzey Kordofan eyaletinin başkenti El-Obeid'deki Al Dhaman Hastanesi'ni hedef alan bir insansız hava aracı saldırısı düzenlemesi sonucu en az altı kişi ölmüş ve 15 kişi yaralanmıştır. Kurbanlar arasında hastalar, sağlık çalışanları ve ziyaretçiler bulunmaktadır. Saldırıda hasar alan hastane, faaliyetlerini sonlandırmak zorunda kalmıştır. Bu, bölgede halihazırda kritik olan sağlık hizmetleri durumunu daha da kötüleştirmiştir. Hak grubu, bir savaş suçu ve uluslararası insani hukukun ciddi bir ihlali olarak tanımladığı saldırıyı kınamış, RSF'ye karşı hesap verebilirlik ve yasal yaptırım çağrısında bulunmuştur. Söz konusu saldırı, RSF'nin 15 Mayıs 2025 tarihinde düzenlediği, aynı şehirdeki Askeri Tabip Sınıfı Hastanesi'ni hedef alan benzer bir insansız hava aracı saldırısının ardından gerçekleşmiştir. Sudan hükümeti, RSF'yi hastaneler ve temel ihtiyaç tesisleri dahil olmak üzere kuzey ve doğu Sudan'da sivil altyapı unsurlarını hedef almakla defalarca suçlamıştır. RSF, bu iddialara ilişkin açıklamada bulunmamıştır.

- **France 24, Sudan: Yeniden inşanın bedeli, 29 Mayıs 2025:**

<https://www.france24.com/en/video/20250529-sudan-conflict-devastates-infrastructure-rebuild-to-be-costly>

France 24'ün haberi, Sudan'da devam eden çatışmanın, özellikle de Hartum'da olmak üzere ülkenin altyapısı üzerindeki yıkıcı etkisini ortaya koymaktadır. İki yılı aşkın süredir devam eden savaşta köprüler yıkılmış, elektrik santralleri ve su tesisleri kullanılamaz hale gelmiş, hastaneler yağmalanmış ya da hasar almıştır. Bu koşullar, günlük yaşamı ve temel hizmetleri büyük ölçüde kesintiye uğratmış, insani krizi daha da yoğunlaştırmıştır. Yetkililer, yeniden inşa maliyetinin yüz milyarlarca doları bulacağını öngörmektedir. Bu rakam, yıkımın büyüklüğünü gözler önüne sermektedir. Ancak, yakıt depoları ve barajlar gibi kritik altyapı unsurlarını hedef alan insansız hava aracı saldırıları başta olmak üzere devam eden çatışmalar, yeniden inşanın yakın gelecekte başlamasını olanaksız kılmaktadır. Altyapının kullanılamaz hale getirilmesi sadece kentsel merkezleri etkilememekte, Sudan'ın bir insani yardım merkezi olarak rolünü de tehdit etmektedir. Port Örneğin, Port Sudan, ülkedeki gıda yardımının en az %50'sinin dağıtımını üstlenmektedir. Şehrin güvensizlik ya da lojistiğin çökmesi sonucu işlevini yitirmesi halinde, halihazırda vahim olan insani durum daha da kötüleşme riskiyle karşı karşıyadır.

- **Middle East Monitor (MEMO), Sudan, 4,000 RSF işbirlikçisinin tutuklandığını açıkladı, 29 Mayıs 2025:**

<https://www.middleeastmonitor.com/20250529-sudan-announces-arrest-of-4000-collaborators-with-rsf/>

Cezire Eyaleti Valisi Al-Tahir Ibrahim, eyalet çapında kapsamlı güvenlik operasyonlarının ardından Hızlı Destek Güçleri (RSF) ile iş birliği kurmakla suçlanan yaklaşık 4,000 kişinin tutuklandığını açıklamıştır. Valiye göre tutuklananların bir kısmı, sabotaj eylemlerinde yer aldığını ve RSF'te lojistik desteği sağladığını itiraf etmiştir. Yönetiminin, eyaletin istikrarına ya da eyalet sakinlerinin güvenliğine yönelik hiçbir tehdide hoşgörüyü yaklaşmayacağını vurgulamıştır. Cezire'deki toplu tutuklamalar, çatışmanın her iki tarafının da kontrolünü güçlendirdiği ve diğer tarafla iş birliği içerisinde olduğu kişilere yönelik müdahalede bulunduğu Sudan'da şüphe ve askerileşme ikliminin hakim olduğuna işaret etmektedir. Bu gelişme, adil yargı, gözaltında tutulan kişilerin gördüğü muamele ve halihazırda istikrarsız ve bölünmüş çatışma ortamının daha da yoğunlaşması hususlarında endişelere yol açmıştır.

Yasal Uyarı:

Mevcut derleme, seçili ülkelerin vatandaşlarına yönelik mülteci statüsü belirlemeye ilişkin hususlarda UNHCR Türkiye tarafından toplanan menşe ülke bilgilerini (MÜB) derlemektedir.

Derleme kamuya açık bilgilere, çalışmalara ve yorumlara dayanmaktadır. Derleme açıklayıcı nitelikte olmakla birlikte ne kamuya açık alanda mevcut olan bilgilerin tamamını kapsamakta ne de insan hakları koşullarına ilişkin genel bir rapor olması amaçlanmaktadır. Rapor, herhangi bir bireysel mülteci talebinin esasları konusunda nihai değildir. Tüm kaynaklar alıntılanmış ve tamamıyla referans verilmiştir. Kullanıcılar alıntı yapılan belgelerin tam metnine bakmalı ve bireysel başvurulardan kaynaklanan belirli araştırma konularına atıfta bulunarak kaynak materyalin güvenilirliğini, ilgililiğini ve güncelliğini değerlendirmelidir.